

Høringsuttalelse fra Askim kommune v/rådmannen

NOU 2011:14

Bedre integrering, mål strategier og tiltak

Askim kommune er landets 6. største innvandrerkommune, med 17 % innvandrere pr. 1. januar 2011, ifølge Statistisk Sentralbyrå. 61 nasjonaliteter er bosatt i kommunen. Vi ser det som svært viktig å fokusere på integrering og inkludering av innvandrerbefolkningen, og har derfor lagt en strategi for hvordan kommunen skal arbeide med dette i årene fremover. Askim har også ansatt en egen rådgiver for mangfold og integrering.

Det er nødvendig og særdeles viktig at det foregår et målrettet arbeid med integrering og inkludering også på nasjonalt nivå. Inkluderingsutvalgets arbeid, som har resultert i NOU 2011:14 Bedre integrering, er et godt utgangspunkt for nasjonale myndigheters videre arbeid knyttet til arbeidsliv, utdanning og deltakelse i demokrati og sivilsamfunn.

Når det gjelder innholdet i NOU 2011:14, Bedre integrering, har vi valgt å fokusere på tre kapitler:

- Kapittel 6: Arbeid og sysselsetting
- Kapittel 7: Utdanning
- Kapittel 10: Demokrati og deltakelse: formelle og uformelle integreringsarenaer

Større fokus på like resultater, ikke bare på like muligheter

En hovedsak for inkluderingsutvalget er at det må være et større fokus på resultatene av integreringsarbeidet. Vi forstår det slik at man mener det ikke er nok at innvandrerbefolkningen skal ha de samme muligheter som resten av befolkningen når det gjelder utdanning, arbeid og deltakelse i samfunnet. Det er de faktiske resultatene som teller. Askim kommune mener det er fornuftig å satse på resultater i arbeidet med integrering og inkludering.

Sammenhengende tiltakskjeder

Inkluderingsutvalget er opptatt av sammenhengende tiltakskjeder. Askim kommune mener at dette er viktig, både i forhold til opplæring i barnehage, grunnskole og videregående skole, og når det gjelder tiltak for å få folk i arbeid. Sammenhengende tiltakskjeder er etter vår mening en særlig viktig suksessfaktor for å kunne oppnå like gode resultater for innvandrerne som for den øvrige befolkningen.

Kapittel 6: Arbeid og sysselsetting

Askim kommune mener inkluderingsutvalget har rett i at det er langt igjen før innvandrere oppnår lik tilgang til arbeidsmarkedet og like arbeidsvilkår som resten av befolkningen, og er enig i at det for å oppnå dette vil være nødvendig med varige systemendringer.

At ulike innvandrergrupper kommer svært ulikt ut på arbeidsmarkedet er en situasjon det er nødvendig å forbedre. Vi mener utvalget har rett i at det er viktig å fange opp og øke sysselsettingen av innvandrere som står utenfor arbeidsmarkedet.

Med tanke på fremtidig tjenesteyting ser vi det som en nødvendighet å sørge for at flest mulig av våre innbyggere får benyttet sine evner og sin kompetanse. Vi har også som et overordnet mål i vår mangfoldsstrategi at Askim skal være en god by å bo og jobbe i for alle innbyggerne. Vi mener, som inkluderingsutvalget, at tiltak som øker yrkesdeltakelsen, i tillegg til å være en samfunnsøkonomisk investering også er en investering for den enkelte. Vi er enige i at arbeid er det viktigste virkemidlet for å motvirke et klassesdelt samfunn.

Askim kommune støtter forslaget om en overordnet strategi som skal redusere, og på sikt fjerne, forskjellene i yrkesdeltakelse mellom personer med innvandrerbakgrunn og resten av befolkningen. Vi mener forslaget om en ekstraordinær innsats for å lukke sysselsettingsforskjellene er godt, men mener det ikke nødvendigvis skal begrenses til en 10-årsperiode. Dette er et møysommelig og tidkrevende arbeid.

Når det gjelder økt sysselsetting blant innvandrere, vil vi spesielt peke på følgende to områder:

- Det er av avgjørende betydning at det treffes gode tiltak for at flere ungdommer med minoritetsbakgrunn gjennomfører videregående skole og kommer ut i arbeid eller studier. Vi setter i denne sammenheng pris på utvalgets strategi for tett, individuell oppfølging av den enkelte fram til deltakelse i ordinær utdanning eller varig arbeid. Likeledes setter vi pris på at det foreslås tidlig og målrettet innsats overfor innvandrerungdommer med kort botid. Om disse forslagene blir satt ut i praksis, vil vi være et langt skritt videre i arbeidet med å få ungdom ut i arbeid eller studier. I tillegg vil vi nevne at skal vi lykkes fullt ut med dette, må det skje en styrking allerede i barnehage og grunnskole. Her legges grunnlaget for en god deltakelse i voksne år.
- Det er videre av avgjørende betydning at det legges til rette for at langt flere innvandrerkvinner kommer i arbeid. Her mener vi det er viktig, som utvalget også peker på, å gi en tettere individuell oppfølging, og en bedre tilrettelegging av opplæring og kvalifiseringstiltak. Likeledes mener vi det er viktig å satse på barnepass og gode økonomiske insentiver. Når det gjelder kunnskap om hva som hemmer og fremmer innvandrerkvinnens yrkesdeltakelse, er dette et felt der vi fortsatt har mye å lære.

Når det gjelder arbeidsinnvandring, ønsker vi spesielt å peke på viktigheten av at også arbeidsinnvandrere og deres familier trenger ferdigheter i norsk for å kunne delta i det norske samfunnet. Derfor mener vi at tiltaket om gratis rett til grunnleggende norskopplæring til arbeidsinnvandrere som bosetter seg i Norge, og familiegjenforente til disse, er av særdeles stor betydning for integreringsarbeidet. Slik ordningen er nå, har den snarere bidratt til ulikhet enn til likhet.

Kapittel 7: Utdanning

Vi mener inkluderingsutvalget har rett i at utdanning er et av de viktigste satsningsområdene for å unngå et samfunn med store sosiale forskjeller. Opplæringen starter allerede i førskolealder, og vi setter spesielt pris på tiltaket om rett og plikt til gratis språkstimuleringstiltak for alle barn som ikke behersker norsk. Dette er en videreføring av et system barnas foreldre lenge har vært en del av.

Utvalget foreslår en helhetlig gjennomgang av opplæringsloven i et mangfoldsperspektiv. Det innebærer også en gjennomgang av tilhørende forskrifter/læreplaner og læringsmaterieill, slik at man vil kunne vurdere hvordan dette er tilrettelagt for flerspråklige elever. Vi støtter forslaget om en slik gjennomgang, og mener dette vil bidra til at man i større grad ser på den flerkulturelle skolen som det normale, og ikke som noe spesielt.

Askim kommune ser positivt på forslaget om en styrking av særskilt tilrettelagt språkopplæring i grunnskolen og videregående skole (Opplæringsloven § 2-8 og § 3-12).

Når det gjelder forslagene om innføringstilbud til nyankomne elever i grunnskole og videregående skole, er det vår erfaring at slike tilbud er av avgjørende betydning når det gjelder den enkelte elevs læringsutbytte og resultater.

Ungdom som kommer til Norge sent i grunnskoleløpet eller i alder for videregående opplæring, har en ekstra stor utfordring knyttet til å bli en del av det norske samfunnet. De skal lære norsk, motta grunnskoleopplæring og i løpet av kort tid i Norge være klare til utdanning eller arbeid. De trenger, som inkluderingsutvalget foreslår, at det igangsettes en umiddelbar ekstra innsats. Dette er et tiltak av svært stor betydning.

Når det gjelder flerkulturell kompetanse, mener vi dette er noe som trengs i alle ledd i opplæringen. Som inkluderingsutvalget anbefaler, bør alle utdanningsretninger ha en representativ andel studenter med innvandrerbakgrunn. For utdanningsinstitusjoner som gir pedagogisk utdanning, er det av vesentlig betydning at de har et faginnhold som forbereder studentene til arbeid i et flerkulturelt samfunn.

Kapittel 10: Demokrati og deltakelse

Inkluderingsutvalgets overordnede mål når det gjelder demokrati og deltakelse er at innvandrerbefolkningen skal delta og ha innflytelse i politikk og sivilsamfunn i forholdsmessig like stor grad som resten av befolkningen. Askim kommune mener dette er en selvfølge. Vi er enige med utvalget i at deltakelse ikke kommer av seg selv, og at noe må gjøres aktivt for å fremme den. Det er vår erfaring at man overfor innvandrerbefolkningen må ta i bruk utradisjonelle informasjonskanaler. Det som ser ut til å fungere best, er et langsiktig arbeid med å etablere god kontakt med ulike innvandremiljøer, og så oppsøke disse miljøene for å gi informasjon i muntlig form. Det samme er inkluderingsutvalget inne på når det henvises til at målrettede tiltak overfor utvalgte grupper ser ut til å gi effekt. Utvalget peker også på at det ser ut til at man når målgruppene når informasjon gis på arenaer der innvandrere møtes.

Arbeidet for å øke valgdeltakelsen i denne befolkningsgruppa må fortsette både nasjonalt og lokalt. Det samme gjelder rekruttering til politisk arbeid. Dette arbeidet henger nøye sammen med tiltak som tar sikte på at innvandrere skal delta på ulike samfunnsarenaer. I den grad innvandrere deltar på andre arenaer, vil det være lettere for dem å orientere seg mot politisk arbeid. Inkluderingsutvalget sier det slik at også deltakelse i frivillige organisasjoner virker skolelrende for deltakelse i politisk arbeid. Det gjenspeiles i tiltaket om at bevilgende myndigheter bør stimulere til økt rekruttering av personer med innvandrerbakgrunn til frivillige organisasjoner, for på denne måten også å øke rekrutteringsgrunnlaget til politisk virksomhet. Dette mener vi er et godt tiltak. Med en slik innfallsvinkel ser vi også at arbeid for å øke valgdeltakelse blant innvandrere er en kontinuerlig prosess, ikke et arbeid som bare er konsentrert omkring selve valget.

Et tiltak vi ikke finner i inkluderingsutvalgets utredning, er innvanderråd. Askim kommune etablerte innvanderråd i 2007, og har gode erfaringer med dette. Innvanderrådet er et politisk råd på linje med eldrerådet og rådet for funksjonshemmede. Det består av fem innvandrere fra ulike deler av verden, og to politikere. Innvanderrådet uttaler seg om politiske saker, og skal også føre dialog med ulike grupper i samfunnet. Slik kan rådet fungere som samarbeidsorgan og brobygger, og på denne måten være med på å fremme mangfold og integrering. Vi ser på innvanderrådet som en midlertidig løsning. Målet er at integreringen på sikt gjør rådet overflødig. Å være medlem av innvanderrådet kan etter vår mening være et utgangspunkt for videre politisk deltakelse. Askim kommune anbefaler

følgende nye tiltak under punkt 10.5.3: Etablering av innvandrerråd i kommuner med en innvandrерandel på for eksempel 10 % eller mer.

Når det gjelder innvandreres deltakelse i sivilsamfunnet, ønsker vi å peke på bibliotekenes rolle. Askim kommune støtter fullt ut inkluderingsutvalgets utsagn om at bibliotekene er viktige fellesarenaer i et flerkulturelt samfunn. Vi mener biblioteket er vårt viktigste lavterskeltilbud, som ved å være en trygg arena for både opplæring og dialog, fyller en oppgave vi ikke ser at noen av våre andre tilbud kan dekke. Inkluderingsutvalget har et viktig poeng i at bibliotekene er en spesielt viktig møteplass for kvinner. Ved å styrke bibliotekene og utvikle målrettede tilbud der, ligger forholdene rette for et integreringsarbeid med stor effekt.

Økonomi

Mange av inkluderingsutvalgets forslag innebærer store kostnader. Det betyr at de er gjennomførbare kun hvis det gjøres bevilgninger i tråd med de økonomiske beregningene som er lagt til grunn. Vi vil sterkt oppfordre til at man legger økonomisk til rette for å gjennomføre strategien i inkluderingsutvalgets utredning. Her legges det opp til mange gode tiltak som etter vår mening uten tvil vil bidra til å bedre resultatene knyttet til integrering og inkludering i det norske samfunnet.

Områder som bør ha politisk prioritet

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet ønsker innspill om hvilke områder som bør ha politisk prioritet i arbeidet med oppfølgingen av forslagene i innstillingen. Askim kommune mener følgende områder bør prioriteres:

1. Systematiske og styrkede tiltak i barnehage, grunnskole og videregående opplæring, for å sikre at flest mulig gjennomfører skoleløpet.
2. Gratis rett til grunnleggende norskopplæring til arbeidsinnvandrere som bosetter seg i Norge, og familiegjenforente til disse.
3. Tiltak for å bedre innvandrerkvinnens mulighet for deltakelse i arbeidsliv og samfunnsliv.

Askim, 15. oktober 2011

Synnøve Rambek, rådmann